

PDV prijevare i utjecaj na državni proračun

Komerički, Snježana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:947290>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-19**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

**VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić**

Preddiplomski stručni studij

Poslovanje i upravljanje

SNJEŽANA KOMERIČKI

PDV PRIJEVARE I UTJECAJ NA DRŽAVNI PRORAČUN

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2020. godine

**VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić**

Preddiplomski stručni studij

Poslovanje i upravljanje

STRUČNI ZAVRŠNI RAD

PDV PRIJEVARE I UTJECAJ NA DRŽAVNI PRORAČUN

Mentor:

Dario Lešić, univ. spec. oec., pred.

Naziv kolegija:

TEMELJI POREZNOG SUSTAVA

Student:

Snježana Komerički

JMBAG studenta:

0234060783

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1 UVOD	3
2 OPĆENITO O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST	5
2.1 PODRUČJE PRIMJENE.....	5
2.2 PREDMET OPOREZIVANJA	6
2.3 POREZNI OBVEZNIK.....	7
2.4 MJESTO OPOREZIVANJA.....	8
2.5 POREZNA OSNOVICA.....	9
2.6 POREZNE STOPE.....	9
2.7 UPIS U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a.....	10
2.8 RAZDOBLJE OPOREZIVANJA, PODNOŠENJE PRIJAVE I PLAĆANJE.....	11
PDV-a.....	11
3 PDV RH u EU	12
4 UTJECAJ PDV-A NA DRŽAVNI PRORAČUN	14
5 PDV PRIJEVARE.....	18
5.1 PRIMJERI PDV PRIJEVARA.....	19
5.1.1 Primjer iz rada Porezne uprave o kružnoj prijeveri PDV-a unutar članica EU	19
5.1.2 Utaja poreza prodajom rabljenih vozila, Izvor: objava Porezne uprave na Internet stranicama Porezne uprave, 11. ožujka 2020.	21
5.1.3 PDV prijevera s automobilima, Izvor: objava Porezne uprave na Internet stranicama Porezne uprave	23
5.1.4 „Nestajući trgovac“	23
5.1.5 Izbjegavanje ulaska u sustav PDV-a	25
5.1.6 Primjer ne prijavljivanja stjecanja unutar EU-a i zloupotrebe posebnog postupka oporezivanja marže.....	26
6 ZAKLJUČAK	30
7 LITERATURA.....	32
7.1 KNJIGE.....	32
7.2 ČASOPISI I GLASILA.....	32
7.3 INTERNETSKI IZVORI	32
7.4 ZAKONI I PROPISI	33
8. POPIS SLIKA I GRAFIKONA	33
8.1 POPIS TABLICA.....	33
8.2 POPIS GRAFIKONA.....	33

SAŽETAK

Prijevare u području poreza na dodanu vrijednost predstavljaju način sustavnog i organiziranog izvlačenja novca iz državnog proračuna, te se tako nanosi šteta kako nacionalnim financijskim interesima, tako i financijskim interesima Europske unije. Njihovo praćenje i suzbijanje je zahtjevno, a poglavito zato što se njihovo težište preselilo u domenu nematerijalne imovine, te se sve više odvijaju putem interneta.

U radu, osim osvrta na Zakon o porezu na dodanu vrijednost, stavljen je naglasak na važnost prihoda od poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) u državnom proračunu, te se navodi nekoliko primjera prijevvara u području PDV-a i daje se slika koliko prijevare utječu na državne financije. Iako su od stupanja Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH) u Europsku uniju (u daljnjem tekstu: EU) usklađene regulative i to najviše u području PDV-a, ipak dolazi do raznih zloupotreba i načina prijevvara. Cilj rada je ukazati na ozbiljnost problema i na relativnu sporost sustava kontrole, nadzora i brzog djelovanja u smislu zaustavljanja prijevvarnih radnji, te kažnjavanja počinitelja.

Ključne riječi: porez na dodanu vrijednost, prijevare, državni proračun

ABSTRACT

Frauds in the field of value added tax are the method of systematic and organized withdrawal of funds from the state budget, thus harming both the national financial interests and the financial interests of the European Union. Their monitoring and combating are demanding, mainly because their focus has shifted to the domain of intangible assets, and they are increasingly taking place via the Internet.

In addition to the Value Added Tax Act, the paper emphasizes the importance of value added tax revenues (hereinafter: VAT) in the state budget, and cites several examples of frauds in the field of VAT, creating an image of how much frauds affect public finances. Although regulations have been harmonized since the accession of the Republic of Croatia (hereinafter: HR) to the European Union (hereinafter: the EU), mostly in the field of VAT, there are still various abuses and methods of fraud. The aim of this paper is to point out the seriousness of the problem and the relative slowness of the control system, supervision and also rapid action in terms of stopping frauds and punishing the perpetrators.

Key words: value added tax, frauds, state budget

1 UVOD

Na početku rada daje se kraće objašnjenje što je porez na dodanu vrijednost, te osvrt na definicije propisane Zakonom o PDV-u radi lakšeg razumijevanja teme rada. Objašnjava se koje je područje primjene PDV-a, predmet oporezivanja, tko je porezni obveznik, mjesto oporezivanja, koje su propisane porezne stope, opisan je postupak upisa u registar obveznika PDV-a, koje je razdoblje oporezivanja, te rokovi za podnošenje prijava i plaćanje PDV-a.

Drugi dio rada govori o sustavu PDV-a RH unutar EU u smislu usklađenosti Zakona sa Direktivom Vijeća 2006/112/EZ, te da je PDV jedini porez RH koji je gotovo u potpunosti harmoniziran na razini EU.

U trećem dijelu govori se o značenju prihoda od PDV-a za državni proračun. Iznose se podaci koji prikazuju udio poreza u državnom proračunu, te koliki je udio PDV-a.

U četvrtom dijelu rada objašnjava se kako dolazi do PDV prijevara i navodi se nekoliko primjera. Prvi primjer govori o kružnoj prijevari koju je izvršilo nekoliko povezanih društava registriranih unutar članica EU-a i u kojima su iste odgovorne osobe, te na koji način se došlo do podataka i sumnje na prijevarne radnje.

U drugom primjeru piše se o kaznenom djelu utaje poreza ili carine prilikom kupoprodaje automobila, te suradnji policije, carine i porezne uprave pri suzbijanju gospodarskog i organiziranog kriminaliteta. Treći primjer je o nabavi i prodaji osobnih automobila, te o trgovačkim društvima koja izbjegavaju plaćanje obveze PDV-a i to na način da nisu prijavile cjelokupno stjecanje dobara iz drugih država članica EU, umanjivali su iskazane obveze PDV-a na temelju nevjerodostojnih isprava.

Četvrti primjer govori o trgovačkom društvu sa fiktivnim sjedištem, te prijevarama koje su se vršile između tog i drugih društava koja imaju karakteristike nastajućih trgovaca. Sljedeći, peti primjer govori o izbjegavanju ulaska u sustav PDV-a na način da ista osoba, u istom prostoru, sa istom opremom obavlja istu djelatnost, ali izbjegava upis u sustav PDV-a tako što društvo „nestaje“ kada ostvari propisani promet za ulazak u sustav PDV-a, tada otvara novo trgovačko društvo. Šesti primjer prijave opisuje ne prijavljivanje stjecanja dobara unutar država članica EU, te zloupotrebu PDV-ID broja i posebnog postupka oporezivanja marže, te kao i u svim primjerima, problem nestajućih trgovačkih društava.

U radu, te kroz navedene primjere, htjelo se prikazati neke od vrsta prijevara unutar PDV-a, također i ukazati na problem spore, nepotpune i neučinkovite suradnje poreznih, policijskih i sudskih tijela na razini pojedinih članica i EU-a općenito.

Cilj rada je ukazati na ozbiljnost problema i na to da nije dovoljno učinjeno u vidu sprečavanja raznih oblika prijevara vezanih uz obračun PDV-a.

2 OPĆENITO O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Najčešća podjela poreza je ona na izravne i neizravne poreze. Porez na dodanu vrijednost je neizravni porez što znači da porezni obveznik prebacuje plaćanje poreza na nekog drugog. Neizravne poreze ne snosi porezni obveznik, odnosno onaj koji uplaćuje porez u državni proračun već se obveza prevaljuje na druge osobe. Porezni obveznici prevaljuju porezni teret na krajnje potrošače kroz cijenu svojih dobara i usluga. PDV je svefazni porez na promet koji se obračunava i plaća u svim fazama proizvodnog i prometnog ciklusa. U svakoj fazi se oporezuje samo neto odnosno dodana vrijednost koju poduzetnik dodaje na inpute prije nego ih proda dalje kao nove proizvode ili usluge (output). Jedna od glavnih značajki PDV-a je da porezni obveznici samo prikupljaju i plaćaju PDV u ime države. PDV je prihod državnog proračuna, te je jedan o najvažnijih proračunskih prihoda kako u Republici Hrvatskoj tako i u drugim članicama EU.¹

U oporezivanju PDV-om primjenjuje se Zakon o PDV-u (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18 i 121/19 – dalje u tekstu: Zakon) i Pravilnik o PDV-u (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18 i 121/19 – dalje u tekstu: Pravilnik).

2.1 PODRUČJE PRIMJENE

Obzirom da više nema kontrola na granicama između država članica EU, te da je cilj uspostaviti jedinstveno tržište na kojem dolazi do slobodnog kretanja dobara, usluga, osoba te kapitala, uspostavljen je jedinstveni sustav oporezivanja PDV-om. S obzirom na navedeno bilo je potrebno definirati područje tuzemstva, Europske unije i područja Europske unije te trećih zemalja i trećih područja. Tako se tuzemstvom smatra područje Republike Hrvatske, te je bitno naglasiti da u fiskalnom smislu i slobodne zone su područje RH, pa se s isporukama dobara i usluga u slobodne zone i unutar njih ne postupa kao s isporukama na područje izvan RH.

Člankom 52. Ugovora o osnivanju Europske unije i člankom 355. Ugovora o funkcioniranju EU² utvrđuje se područje Europske unije i područje država članica. Na navedena područja se

¹ Izvor: Porezni vjesnik, prosinac 2019.

² <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/111221-lisabonski-prociscena.pdf>, pristupano dana 27. listopada 2020.

primjenjuje Direktiva Vijeća 2006/112/EZ³. Na treće zemlje i treća područja se ne primjenjuju odredbe navedenih ugovora, pa tako niti Direktiva Vijeća 2006/112/EZ. Treće zemlje su bilo koje područje ili država koja nije područje Europske unije, a treće područje je dio područja države članice koje je izuzeto iz područja EU koje je kao takvo određeno Ugovorom o osnivanju EU. Bitno je da se definiraju navedena područja kako bi porezni obveznici mogli pravilno primjenjivati odredbe Zakona o PDV-u kada obavljaju transakcije s poreznim obveznicima iz drugih područja.⁴

2.2 PREDMET OPOREZIVANJA

Osnovni predmet oporezivanja PDV-om su isporuke dobara i obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu te uvoz dobara. Porezna osnovica je naknada za isporučena dobra i usluge. Pristupanjem RH Europskoj uniji došlo je do promjena u Zakona o PDV-u u smislu odredbi o predmetu oporezivanja, pa tako i stjecanje dobara unutar EU koje je obavljeno u tuzemstvu uz naknadu postaje predmet oporezivanja. Stjecanje dobara unutar EU koje je obavljeno u tuzemstvu uz naknadu se ne može više smatrati uvozom kao što je bilo prije ulaska RH u EU. Sada se uvozom smatra samo za unos dobara iz trećih zemalja. Stjecanje dobara iz druge države članice je predmet oporezivanja kada je stjecatelj porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, a registrirana je za potrebe PDV-a odnosno ima dodijeljen PDV-ID broj, a isporučitelj odnosno dobavljač iz druge države članice je porezni obveznik koji nije mali porezni obveznik. Stjecanje novih prijevoznih sredstava smatra se predmetom oporezivanja PDV-om kada ih stječe porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik a čija ostala stjecanja nisu predmet oporezivanja PDV-om ili bilo koja druga osoba koja nije porezni obveznik. Ako proizvode koji podliježu trošarinama stječe porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik čija ostala stjecanja nisu predmet oporezivanja PDV-om, stjecanje takvih proizvoda postaje predmet oporezivanja. Prema navedenom svaka fizička osoba, te pravna osoba koja nije upisana u registar PDV-a kada stječe novo prijevozno sredstvo obavezna je platiti PDV. Pravna osoba koja nije u registru PDV-a plaća PDV na novo prijevozno sredstvo i proizvode koji podliježu trošarinama ako nije prešla prag stjecanja koji je propisan u iznosu

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0112&from=SV>, pristupano dana 27. listopada 2020.

⁴ Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

od 77.000,00 kn ili od njega nije odustala. Mjesto stjecanja novih prijevoznih sredstava je uvijek tamo gdje prijevoz završava i obveznik poreza na stjecanje je uvijek stjecatelj – kupac novog prijevoznog sredstva.⁵

2.3 POREZNI OBVEZNIK

Porezni obveznik u smislu Zakona o PDV-u je: „svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.“⁶ Svaka osoba koja na bilo kojem mjestu samostalno obavlja gospodarsku djelatnost u svrhu trajnog ostvarivanja prihoda je porezni obveznik PDV-a. Samostalnošću se ne smatra rad zaposlenika koji obavljaju poslove za poslodavca kao i rad druge osobe koje su povezane s poslodavcem ugovorom o radu ili nekim drugim ugovorom kojim se uređuje odnos poslodavca i posloprimca, odnosno ugovorom koji ima obilježja nesamostalnosti. Osim navedenog porezni obveznik PDV-a je i povremeni porezni obveznik kojim se smatra bilo koja osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva kupcu u drugu državu članicu. Poreznim obveznicima se ne smatraju tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima kada obavljaju djelatnosti ili transakcije u okviru svog djelokruga ili ovlasti. Ako bi navedena tijela u okviru svog djelokruga ili ovlasti ubiranjem pristojbi, naknade i sličnih plaćanja dovodile do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja u tim slučajevima mogu postati obveznici PDV-a. Također postaju obveznici ako bi obavljali gospodarske djelatnosti u opsegu koji nije zanemariv i kada prelaze prag za upis u registar obveznika PDV-a, kao i ako obavljaju gospodarsku djelatnost kojom iskorištavaju materijalnu ili nematerijalnu imovinu kao što je najam, zakup i slično.⁷

⁵ Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

⁶ Zakon o Porezu na dodanu vrijednost članak 6. stavak 1. (NN 73/13., 99/13, 148/13., 153/13., 143/14., 115/16., 106/18. i 121/19.)

⁷ Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

2.4 MJESTO OPOREZIVANJA

Obavljanje usluga

Kod poslovanja B2B⁸ (Business-to-Business-eng.) za obavljene usluge opće pravilo je da se mjesto oporezivanja određuje prema sjedištu kupca. Za obavljene usluge B2C⁹ (Business-to-Consumer – eng.) mjesto oporezivanja je sjedište isporučitelja. Međutim, propisan je velik broj posebnih pravila vezanih uz mjesto oporezivanja za određene kategorije usluga kao što su naprimjer usluge vezane uz nepokretnu imovinu gdje se mjestom oporezivanja smatra tamo gdje se imovina nalazi, kod ugostiteljskih usluga je mjesto oporezivanja tamo gdje su usluge fizički i obavljene i dr.

Isporuka dobara

Mjesto oporezivanja za transakcije B2B kod isporuke dobara s prijevozom određuje se tamo gdje prijevoz počinje ili od kuda prijevoz kreće. Kod isporuke dobara bez prijevoza mjesto oporezivanja je tamo gdje se dobra nalaze u trenutku isporuke. Propisana su određena izuzeća za isporuke unutar Zajednice, te za izvoz. Kod stjecanja unutar Zajednice mjesto oporezivanja je tamo gdje prijevoz završava, a kod uvoza dobara mjesto oporezivanja je mjesto na kojem su dobra unesena u EU. Kod transakcija B2C, ako se radi o isporuci dobara sa prijevozom, mjesto oporezivanja je mjesto gdje otprema odnosno prijevoz započinje, a kod isporuke bez prijevoza mjesto oporezivanja je mjesto gdje se dobra nalaze u trenutku isporuke. Kod prodaje robe na daljinu za mjesto oporezivanja primjenjuje se načelo odredišta, što znači da je mjesto oporezivanja mjesto gdje prijevoz završava, ako je premašen određeni prag u zemlji odredišta robe. Mjesto oporezivanja kod uvoza dobara iz trećih zemalja je mjesto ulaska robe u EU, osim kod robe malih vrijednosti.¹⁰

⁸ Pojam B2B internetskog saveza obilježava formalni kooperativni odnos dvije ili više organizacija koje dijele resurse (informacije, dobra, usluge ili investicije).<https://hr.wikipedia.org/wiki/B2B>

⁹ Pojam B2C, odnosno Business-to-Consumer (engl.) podrazumijeva poslovanje organizacije s krajnjim korisnicima, <https://hr.wikipedia.org/wiki/B2C>

¹⁰ Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

2.5 POREZNA OSNOVICA

Poreznom osnovicom pri isporuci dobara i usluga smatra se naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke. U poreznu osnovicu se uračunavaju i iznosi poreza, carina, pristojbi i sličnih davanja, osim PDV-a, te razni sporedni troškovi poput provizije, troškovi pakiranja, prijevoza, osiguranja koje isporučitelj dobara ili usluga zaračunava kupcu ili primatelju. U osnovicu se moraju uračunati i subvencije koje su izravno povezane s cijenom isporučenih dobara ili usluga. Propisana je porezna osnovica u slučaju izuzimanja dobara i usluga za privatne potrebe. Kod stjecanja dobara unutar EU primjenjuje se utvrđivanje osnovice kao i kod isporuke takvih dobara u tuzemstvu. Pri uvozu dobara poreznu osnovicu čini carinska vrijednost koja je utvrđena prema carinskim propisima i uvećava se za carinu, trošarine, posebne poreze, u osnovicu mogu biti uključeni i ostali dodatni troškovi, osim PDV-a.¹¹

2.6 POREZNE STOPE

U RH se primjenjuju tri stope oporezivanja PDV-om. Opća stopa PDV-a od 25% primjenjuje se na sve isporuke dobara i usluga na koje se ne primjenjuju snižene stope PDV-a ili oslobođenje od PDV-a. Snižene stope su 5% i 13%. Snižena stopa od 5% se primjenjuje na sve vrste kruha, mlijeka, knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja i sl., na lijekove, medicinsku opremu, medicinska pomagala, primjenjuje se na kino ulaznice, znanstvene časopise, novine. Stopa od 13% se primjenjuje na usluge smještaja, pansiona u hotelima i sl., novine i časopise koji izlaze periodično, jestiva ulja i masti, dječju hranu, isporuku vode, električne energije, ulaznice za koncert itd. Osim sniženih stopa propisana su i razna oslobođenja od oporezivanja kao naprimjer određene djelatnosti od javnog interesa, financijske transakcije banaka, isporuke dobara EU-a, usluga međunarodnog prijevoza putnika, osim cestovnog i željezničkog prijevoza, oslobođenja za usluge posredovanja i dr.¹²

¹¹ Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

¹² Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

2.7 UPIS U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a

Osobe koje se odluče baviti djelatnošću moraju prijaviti početak obavljanja djelatnosti Poreznoj upravi, te postaju porezni obveznik. Obveznikom PDV-a postaje se na vlastiti zahtjev koji se podnosi kao zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a i to do 15. siječnja tekuće godine ako su obavljanjem gospodarske djelatnosti ostvarene isporuke u višem iznosu od 300.000,00 kn u prethodnoj kalendarskoj godini ili do 15. dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je vrijednost isporuka u tekućoj kalendarskoj godini premašila iznos od 300.000,00 kn. Obveznik može postati obveznikom PDV-a i vlastitim zahtjevom iako nije imao isporuke u vrijednosti većoj od propisane, ali u tom je slučaju dužan ostati u sustavu PDV-a naredne tri godine. Kada je obveznik ušao u sustav PDV-a „po sili zakona“ može zatražiti izlazak iz sustava PDV-a zahtjevom kojeg podnosi u sljedećoj godini nakon godine u kojoj je imao manje od 300.000,00 kn oporezivih isporuka. Ako porezni obveznik propusti rok za upis u registar PDV-a nadležna ispostava Porezne uprave utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za upis. Ako se utvrdi da su ispunjeni uvjeti poreznog obveznika se upisuje u registar obveznika PDV-a po službenoj dužnosti s tekućim danom o čemu se donosi rješenje. Kod tako donesenog rješenja žalba ne odgađa njegovo izvršenje.

Upisom u registar obveznika PDV-a porezni obveznik se obvezuje obračunavati i vršiti predaju izvješća o obračunu PDV-a. Obveznik može PDV obračunavati tromjesečno ako nema isporuke više od 800.000,00 kn, ili mjesečno.

Ukoliko porezni obveznik obavlja transakcije unutar EU obavezan je zatražiti o Porezne uprave izdavanje PDV identifikacijskog broja – PDV-ID broj na propisanom PDV-P obrascu. Obveznik koji zatraži izdavanje PDV-ID broja više nema mogućnosti podnositi izvješća tromjesečno bez obzira na visinu ostvarenih isporuka.

Svaku promjenu ili prestanak poslovanja porezni obveznik je dužan prijaviti Poreznoj upravi.¹³

¹³ Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

2.8 RAZDOBLJE OPOREZIVANJA, PODNOŠENJE PRIJAVE I PLAĆANJE PDV-a

Razdoblje oporezivanja može biti razdoblje od mjesec dana, od prvog do zadnjeg dana u mjesecu, odnosno tromjesečno ako obveznik nije ostvario isporuke dobara ili usluga u vrijednosti većoj od 800.000,00 kn, odnosno ako obveznik nema dodijeljen PDV-ID broj za poslovanje unutar EU, jer u tom slučaju obveznik nema izbor za razdoblje oporezivanja, već mora mjesečno obračunavati PDV. Mjesečne prijave PDV-a moraju podnositi i strani porezni obveznici koji su u tuzemstvu registrirani za potrebe PDV-a.

Prijava PDV-a se podnosi do 20-og dana u mjesecu nakon proteka razdoblja oporezivanja, a podnosi se elektroničkim putem. Obaveza plaćanja PDV-a nastaje zadnji dan u mjesecu za prethodno razdoblje.

Općenito je načelo da obveza obračuna PDV-a nastaje kad je nastao oporezivi događaj, odnosno kad su dobra isporučena ili kad su usluge obavljene. Iznimno, porezni obveznici koji u prethodnoj godini nisu ostvarili vrijednost isporuka dobara ili usluga veću od 7.500.000,00 kn mogu obračunavati i plaćati PDV prema naplaćenim naknadama za obavljene isporuke. Kod obračuna prema naplaćenim naknadama obveznik je dužan obračunati PDV na dan primitka plaćanja, a pravo odbitka pretporeza ima kada je isporučitelju platio za primljena dobra i usluge.¹⁴

Porezni obveznik za svako razdoblje oporezivanja utvrđuje obvezu PDV-a i iskazuje je u prijavi PDV-a (Obrazac PDV). U prijavi PDV-a iskazuje se ukupna vrijednost oporezivih transakcija i iznos PDV-a i pretporeza po stopama te ukupna vrijednost oslobođenih transakcija i transakcija koje ne podliježu PDV-u. Porezni obveznik iskazuje u prijavi obvezu ili pravo na povrat PDV-a u razdoblju oporezivanja. Obveza ili pravo na povrat PDV-a se određuje tako da obračunani PDV u izdanim računima za isporučena dobra i usluge umanjuje obračunani PDV po primljenim isporukama i za iskazani PDV u ulaznim računima za primljene isporuke dobara i usluga u tom razdoblju oporezivanja.¹⁵

¹⁴ Institut za javne financije, Porez na dodanu vrijednost s komentarom, 6a/2020.

¹⁵ Izvor: Porezni vjesnik, prosinac 2019.

3 PDV RH u EU

PDV je jedini porez koji je gotovo u potpunosti harmoniziran na razini Europske unije. Sve države članice EU-a u svoje nacionalno zakonodavstvo su obvezne implementirati Direktivu Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006.god. U Zakon o PDV-u implementirane su odredbe Direktive Vijeća EU 2018/1910¹⁶ kojom se propisuju pojednostavljena vezana uz pravila koja se primjenjuju na području PDV-a za prekogranične transakcije u odnosu na ulogu PDV ID broja (PDV identifikacijski broj) u smislu oslobođenja za isporuke unutar EU-a, aranžmane za premještanje dobara i isporuke u nizu. Cilj tih promjena je bolje funkcioniranje i pojednostavljenje određenih pravila sustava PDV-a za oporezivanje trgovine među državama članicama. Kako bi se smanjile prijevare na području oporezivanja PDV-om, odredbama Direktive je propisano da se za isporuke u druge države članice kao materijalni uvjet za oslobođenje od PDV-a dodjeljuje PDV ID broj kojeg porezni obveznici kod isporuka dobara u drugu državu članica dostavljaju svojem dobavljaču.¹⁷

Ulaskom RH u EU 1.srpnja 2013. u kontekstu obavljanja prometa s drugim državama članicama EU, RH postaje dio Zajedničkog tržišta, te više nema granične kontrole. Isporuka dobara i usluga poreznih obveznika na području EU-a izuzimaju se od obračuna plaćanja PDV-a. Isporučitelji dobara i usluga koji posluju sa drugim obveznikom u drugoj državi članici EU mora imati važeći PDV-ID broj, te Poreznoj upravi mora podnijeti Zbirnu prijavu (obrazac ZP, u daljnjem tekstu: ZP) u kojoj se navodi PDV-ID broj kupca i vrijednost isporuke. Porezna uprava putem VIES sustava izmjenjuje podatke sa drugim državama članicama EU. Sustav VIES (Information Exchange System) služi za razmjenu informacija o PDV-u te informacijama o obavljenim isporukama dobara i usluga na Zajedničkom tržištu na području oporezivanja s drugim članicama EU. VIES sustav služi i za administrativnu suradnju, te za slanje upita o trgovanju i provjeru valjanosti PDV-ID broja, a radi borbe protiv izbjegavanja plaćanja PDV-a.

¹⁶ Institut za javne financije, Vodič kroz europske direktive o porezu na dodanu vrijednost, 2019.god., Direktiva Vijeća (EU) 2018/1910 od 4. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu usklađivanja i pojednostavnjenja određenih pravila sustava poreza na dodanu vrijednost za oporezivanje trgovine među državama članicama

¹⁷ Izvor: Porezni vjesnik, prosinac 2019.

ZP prijava je obrazac kojeg podnosi svaka pravna i fizička osoba koja je registrirana u sustavu PDV-a i koja je isporučila dobra ili obavila usluge u drugim državama članicama EU-a. Kroz ZP prijavu vrši se uparivanje podataka sa PDV prijavom u pojedinom obračunskom razdoblju.¹⁸

Poreznoj upravi svaka pravna ili fizička osoba koja je upisana u sustav PDV-a a koja je stekla dobra i primila usluge od pravnih i fizičkih osoba registriranih za potrebe PDV-a u drugim državama članicama EU-a, podnosi Obrazac PDV-S (Prijava za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU-a, u daljnjem tekstu: PDV-S).

Putem navedenih obrazaca hrvatska Porezna uprava prima podatke od svake države članice EU-a o isporukama stranih obveznika domaćim obveznicima. Na taj se način vrši uparivanje i kontrola podataka o isporukama i stjecanjima dobara i primljenih usluga unutar država članica EU, te se takvim prijavama i dostavama podataka i povezivanjem više sustava omogućuje bolja kontrola obveznika i u RH i u EU a radi borbe protiv poreznih prijevара.¹⁹

¹⁸ <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/11/horvat.pdf>, pristupano dana 08.studenog 2020.

¹⁹ <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/11/horvat.pdf>, pristupano dana 08.studenog 2020.

4 UTJECAJ PDV-A NA DRŽAVNI PRORAČUN

Državni proračun je državni plan prihoda i rashoda za neko vremensko razdoblje. Vlada u skladu sa svojim aktivnostima i željama za razvoj države treba planirati i usklađivati državni proračun. Najznačajnija redovna aktivnost države je oporezivanje, jer porezni prihodi iz godine u godinu čine oko 60% ukupnih prihoda poslovanja.²⁰

Tablica 1 Prikaz prihoda državnog proračuna

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA									
PRIHODI POSLOVANJA									
Raz- red	Sku- pina	Pods- kupina	Izvor	Naziv prihoda	Izvršenje 2018.	Plan 2019.	Proračun za 2020.	Projekcija proračuna za 2021.	Projekcija proračuna za 2022.
6				Prihodi poslovanja	128.793.340.377	135.299.732.107	144.130.275.511	147.751.821.186	151.495.404.152
	61			Prihodi od poreza	78.020.447.388	78.518.085.956	84.092.618.229	86.699.979.817	89.507.789.793
			11	<i>Opći prihodi i primici</i>	<i>77.537.289.099</i>	<i>78.064.814.228</i>	<i>83.575.994.439</i>	<i>86.166.546.286</i>	<i>88.937.163.366</i>
			41	<i>Prihodi od igara na sreću</i>	<i>483.158.289</i>	<i>453.271.728</i>	<i>516.623.790</i>	<i>533.433.531</i>	<i>550.626.427</i>
		611		Porez i prizet na dohodak	20.370.626	0			
		612		Porez na dobit	8.487.926.087	8.828.128.692	9.349.288.836		
		614		Porezi na robu i usluge	69.161.155.409	69.230.030.897	74.383.403.026		
		615		Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	349.745.924	459.926.367	359.926.367		
		616		Ostali prihodi od poreza	1.249.342	0			
	62			Doprinosi	24.907.167.378	24.062.895.882	24.997.530.987	26.152.979.066	27.334.894.704
			21	<i>Doprinosi za mirovinsko osiguranje</i>	<i>22.782.813.423</i>	<i>24.062.895.882</i>	<i>24.997.530.987</i>	<i>26.152.979.066</i>	<i>27.334.894.704</i>
			23	<i>Doprinosi za zapošljavanje</i>	<i>2.124.353.955</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		
		622		Doprinosi za mirovinsko osiguranje	22.782.813.423	24.062.895.882	24.997.530.987		
		623		Doprinosi za zapošljavanje	2.124.353.955	0	0		

Izvor: prilagođeno podacima o prihodima od poreza, <https://mfin.gov.hr/proracun-86/drzavni-proracun-2020-godina/2981>

PDV je jedan od najizdašnjih i najznačajnijih poreza za državni proračun, prihodi od PDV-a iznose oko 80% ukupnih poreznih prihoda.

Iz navedenog se vidi koliku važnost ima PDV u prihodima državnog proračuna, te se može zaključiti koliku štetu državnom proračunu nanosi neplaćanje, izbjegavanje plaćanja, kao i prijevare u sustavu obračuna i naplate PDV-a.

Budući smo u godini u kojoj se dogodila kriza uzrokovana koronavirusom, vrlo je važno reći da navedena kriza ima velik utjecaj na prihode od PDV-a, kao i na državni proračun. U prvom polugodištu 2020. na ostvarenje prihoda državnog proračuna utjecala su negativna kretanja u

²⁰ https://www.veveri.hr/files/datoteke/nastavni_materijali/k_poduzetnistvo_2/2%20-%20PRORA%20C4%8CUN.pdf, pristupano dana 13. listopada 2020.

gospodarstvu uzrokovana pandemijom koronavirusa kao i cjelogodišnji fiskalni učinci provedenog poreznog rasterećenja u 2019., te učinci poreznih izmjena koji su stupili na snagu od 01. siječnja 2020. Jedno od rasterećenja koje je doneseno Zakonom o PDV-u je smanjenje stopa PDV-a za pripremu i usluživanje hrane u ugostiteljstvu sa 25% na 13%. „Prihod od poreza na dodanu vrijednost, u razdoblju od siječnja do lipnja 2020., ostvaren je u iznosu od 20,5 milijardi kuna ili 47% godišnjeg plana, čime na međugodišnjoj razini bilježi smanjenje od 12,6%. Takvo kretanje prvenstveno je rezultat pada osobne potrošnje uslijed mjera poduzetih u svrhu sprečavanja širenja koronavirusa, ali i prethodno spomenutih poreznih rasterećenja koja su u primjeni od početka 2020. godine.“²¹

„Minus na prihodovnoj strani proračuna mahom proizlazi iz smanjenja poreznih prihoda koji su u odnosu na prvotni plan smanjeni za 18,1 milijardu kuna pa su sada planirani na razini 66 milijardi kuna. Pritom se najviše gubi na PDV-u -12,1 milijardi kuna, pa se očekuje prihod od 43,7 milijardi na razini godine.“²²

U sljedećoj tablici prikazan je pregled ostvarenih prihoda u razdoblju od siječnja do kolovoza 2020. godine, te udio PDV-a u ostvarenim prihodima. Iz navedenih podataka vidljivo je da PDV ima 52,84 % udjela u ukupnim državnim prihodima, čak i u razdoblju kada su na snazi razne mjere vezane uz korona krizu. U grafikonu je prikazano koliki je udio i kolika je važnost državnih poreza u ukupnim državnim prihodima.

²¹ POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRVO POLUGODIŠTE 2020. GODINE
https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Informacije_za_gradane//Polugodisnji%20izvjestaj%20o%20izvršenju%20Drzavnog%20proracuna%20RH%20za%20prvo%20polugodiste%202020.%20-%20vodice%20za%20gradane.pdf, pristupano dana 13. listopada 2020.

²² <https://faktograf.hr/2020/05/07/na-najizdasnijem-porezu-pdv-u-drzava-u-ovoj-godini-gubi-121-milijardu-kuna/>, 7. svibnja 2020., Gabrijela Galić, pristupano dana 13. listopada 2020.

Tablica 2 Pregled ostvarenih prihoda u razdoblju od siječnja do kolovoza 2020. godine

MINISTARSTVO FINANCIJA - POREZNA UPRAVA
SREDIŠNJI URED
 Sektor za razvoj aplikativnih rješenja i informacijskog sustava
 Služba za poreznu statistiku i izvješćivanje
 U Zagrebu, 22.10.2020.

**PREGLED OSTVARENIH PRIHODA U RAZDOBLJU OD SIJEČNJA DO
 KOLOVOZA 2020. GODINE**

iznosi u kunama

Red. br.	NAZIVI PRIHODA	Ostvareni prihodi u razdoblju od siječnja do kolovoza 2020.	UDIO
1	2	3	4
I	DRŽAVNI POREZI	46.359.803.032	81,01
1	Porez na dodanu vrijednost	30.237.454.445	52,84
2	Porez na dobit	6.741.085.738	11,78
3	Posebni porezi i trošarine	9.381.262.849	16,39
II	ŽUPANIJSKI POREZI	184.708.782	0,32
1	Porez na nasljedstva i darove	4.526.062	0,01
2	Porez na cestovna i motorna vozila	1.773.669	0,00
3	Porez na plovila	3.741.610	0,01
4	Porez na automate za zabavne igre	980.310	0,00
5	Porez na cestovna motorna vozila koji se plaća pri registraciji	173.687.130	0,30
III	GRADSKI ILI OPĆINSKI POREZI	770.665.966	1,35
1	Porez na potrošnju	56.191.182	0,10
2	Porez na kuće za odmor	109.552.962	0,19
3	Porez na korištenje javnih površina	20.161.704	0,04
4	Porez na promet nekretnina	584.760.119	1,02
IV	ZAJEDNIČKI POREZI	9.225.582.250	16,12
1	Porez i prirez na dohodak	9.225.582.250	16,12
V	POREZI I NAKNADE OD IGARA NA SREĆU I ZABAVNE IGRE ²	689.010.174	1,20
UKUPNO		57.229.770.205	100

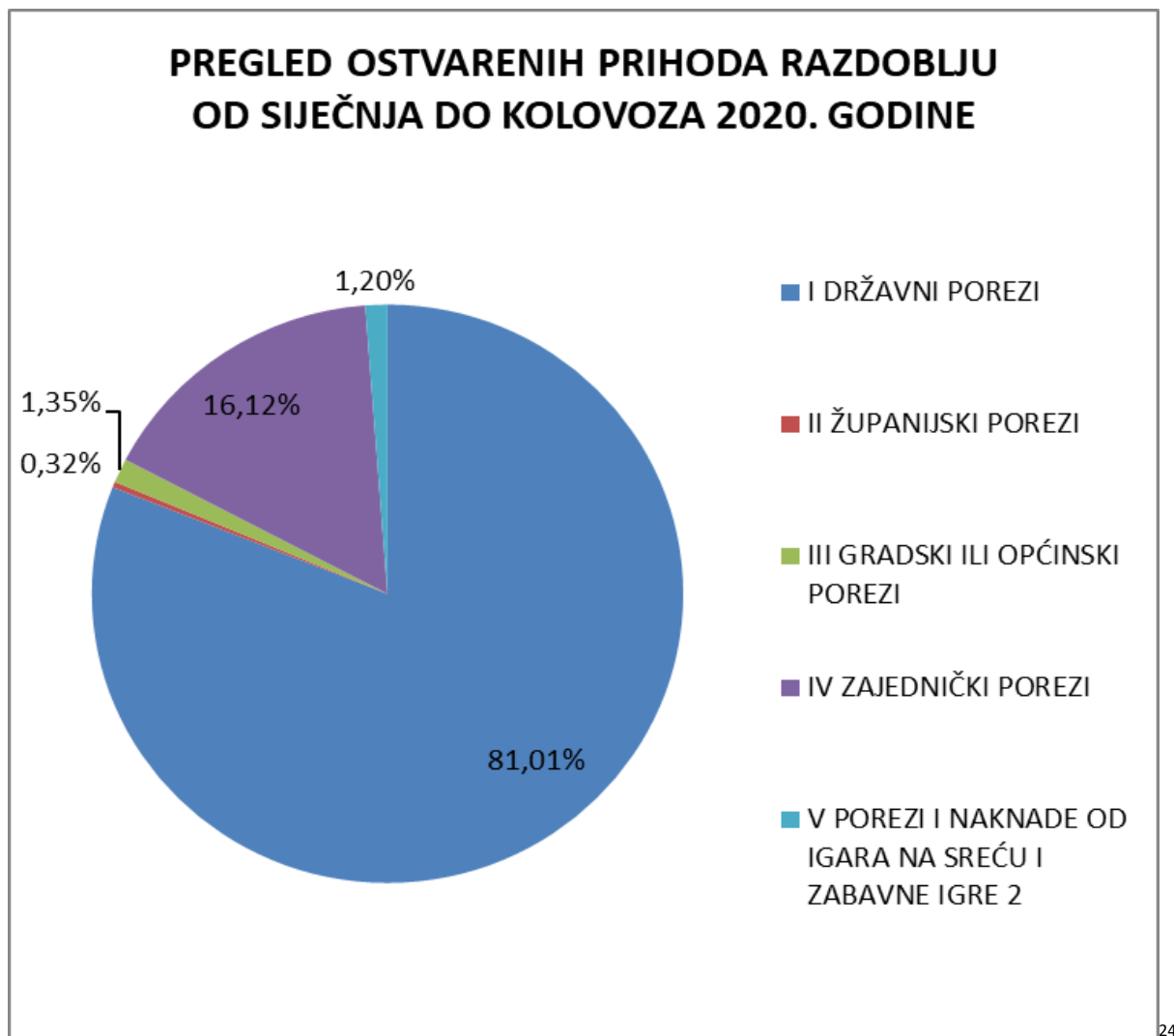
Izvor podataka: Obrazac P -1 i P-2

¹ Prihodi pojedinih proračuna (državni, županijski i gradski/općinski) sadrže i druge vrste poreza, doprinosa i drugih javnih davanja te isti nisu iskazani u tablici

² Prihodi od porez i naknade od igara na sreću i zabavne igre - u cijelosti pripada državnom proračunu²³

²³ Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava, Središnji ured

Grafikon 1

Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava, Središnji ured

²⁴ Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava, Središnji ured

5 PDV PRIJEVARE

Kako je PDV jedan od najizdašnijih poreza za državni proračun, tako je vrlo važno sprečavanje prijevара u svim oblicima vezanim uz obračune i naplatu PDV-a, te države članice EU polažu veliku pažnju na suzbijanje PDV prijevара. Jedan od najvećih poreznih problema unutar EU su PDV prijevare do kojih dolazi u trenutku nastanka plaćanja obveze plaćanja PDV-a prodajom dobara na domaćem tržištu i kupljenih u drugoj državi članici, kada se ta ista obveza ne iskazuje i/ili ne podmiruje.

Funkcioniranje PDV kružne prijevare opisano je u članku autora Božidara Andrije Lukša, ovl.rač. (objavljeno Lider)²⁵:

„Kako prepoznati kružnu prijevара? Kružna PDV prijevара obično funkcionira tako da tzv. ”Nestajući trgovac- Missing trader” uveze neku robu/usluge iz druge zemlje članice pri čemu ne plaća PDV (prijenos porezne obveze) , te ono zatim kroz niz društava tzv.”Buffera” roba/usluga preprodaje uz malu ili nikakvu maržu pri čemu svako od tih društava, osim nestajućeg, ima pretporez i porez te se roba/usluga što rezultira vrlo malom obvezom PDV-a, te se u konačnici prodaje krajnjem kupcu ili ponovno izvozi bez zaračunavanja PDV-a. Nestajući trgovac najčešće uredno prijavljuje PDV, ali ga ne uplaćuje u državni proračun, te nakon nekog vremena postaje nedostupno poreznoj upravi, kupcima i dobavljačima. Društva bufferi služe kako bi zavarale trag, otežale otkrivanje lanca Poreznoj upravi i kako krajnji kupci robe/usluge ne bi posumnjali da se radi o poreznoj prijevari. Roba koja se najčešće koristi u takvim prijevarama je roba koja je brzo utrživa (npr. tehnička roba) te koja ima veliku vrijednost, a lagano se transportira. Kod PDV prijevара usluge se rjeđe koriste, jer je teže zavarati krajnje kupce, a kada se koriste najčešće se radi o prodaji raznih prava kao npr. CO2 certifikati, razne VOIP²⁶ usluge ili druge digitalne usluge na koje se plaća PDV. Konačna šteta za državni proračun nastaje kada krajnji kupci ili izvoznici u konačnici koriste pravo pretporeza, a nestajući trgovac koji je robu naplatio nije platio PDV. Dok se otkrije da nestajući trgovac nije platio porez sve transakcije su već obavljene, trgovac je nestao kao i novac iz transakcija tako da prisilna naplata poreza najčešće nema nikakvih efekata. Ista situacija se javlja i kod tzv.

²⁵ <https://texel.hr/blog/pdv-kruzne-prijevare-se-zastiti-gubitaka/>, pristupano dana 15. listopada 2020.

²⁶ VOIP je skraćenica od eng. složenice Voice over Internet Protocol i ime je za komunikacijsku tehnologiju koja omogućava prijenos zvučne komunikacije preko internetske mreže. Tehnologija je postala popularna razvojem širokopolasnog interneta, jer u većini slučajeva omogućava besplatno telefoniranje s računala na računalo te jeftinije telefoniranje s računala na mobitele i fiksnu liniju.; <https://hr.wikipedia.org/wiki/VoIP>, pristupano dana 15. listopada 2020.

Buffer društva. Tu počinju i problemi za poduzetnike koji su bili uvučeni u poslovanje sa prijevornim osobama.²⁷ Kada Porezna uprava posumnja i otkrije kružne prijevare provodi se povezani nadzor svih društava u kupoprodajnom lancu i svima se ospori odbitak pretporeza i to bez obzira da li je društvo znalo, odnosno da li je svjesno ili nesvjesno sudjelovalo u toj prijevari. Međutim, najčešće se „zakasni“ sa kontrolom i nadzorom i naplata PDV-a nije uspješna. Kao predmet PDV prijevare sve više postaju dobra u digitalnom obliku kao što su certifikati i dozvole, te se očekuje i prelazak na tržište usluga, te je takve vrste prijevara vrlo teško otkriti uobičajenim nadzornim metodama zbog njihove specifičnosti poslovanja.²⁸

5.1 PRIMJERI PDV PRIJEVARA

Vrlo je veliki spektar domišljatosti tzv. poduzetnika za sve oblike prijevara, te se navodi samo nekoliko čestih primjera prijevara iz prakse.

U navođenju primjera korišteni su izmišljeni podaci u smislu naziva društava, adresa, OIB-ova, PDV-ID brojeva, te odgovornih osoba, sukladno Općoj uredbi o zaštiti podataka – GDPR²⁹

5.1.1 Primjer iz rada Porezne uprave o kružnoj prijevari PDV-a unutar članica EU

U tijeku postupka provjere temeljem administrativne suradnje na području PDV-a unutar zemalja Europske unije za poreznog obveznika „E“ d.o.o., OIB:32132132132, provjerom slovenskih partnera navedenog društva u VIES³⁰ bazi podataka, među ostalim, utvrđene su činjenice vezane za društvo „A“ d.o.o. iz Zagreba, Put 3, OIB:98798798798, „B“ j.d.o.o. iz Zagreba, Put 3, OIB:32198732198 i „C“ j.d.o.o. iz Zagreba, Put 3, OIB:98732198732. Provjerom Porezne uprave u sudskom registru utvrđeno je da je:

²⁷ <https://texel.hr/blog/pdv-kruzne-prijevare-se-zastiti-gubitaka/>, pristupano dana 15. listopada 2020.

²⁸ Izvor: Pravni vjesnik, Izvorni znanstveni rad, Sonja Cindori, Ana Zakarija, objavljeno 18. studeni 2016.,

²⁹ Opća uredba o zaštiti podataka 2016/679 uredba je Europske unije kojom se regulira zaštita podataka i privatnost osoba unutar Europske unije, a donosi i propise vezane za iznošenje podataka u treće zemlje.; <https://www.zakon.hr/z/1021/Op%C4%87a-uredba-o-za%C5%A1titi-podataka---Uredba-%28EU%29-2016-679>, pristupano dana 15. listopada 2020.

³⁰ „Prevedeno s engleskog jezika-Sustav za razmjenu podataka o PDV-u je elektroničko sredstvo za prijenos informacija koje se odnose na registraciju PDV-a tvrtki registriranih u Europskoj uniji. Zakon EU nalaže da se, ako se roba ili usluge nabavljaju unutar EU, PDV mora plaćati samo u državi članici u kojoj kupac ima prebivalište. Wikipedija (engleski)“; https://en.wikipedia.org/wiki/VAT_Information_Exchange_System, pristupano dana 15. listopada 2020.

Matej Kiž iz Slovenije, Rigonce, Savska 5, OIB:45645645645 odgovorna osoba u slijedećim društvima:

„A“ d.o.o., Zagreb, „B“ j.d.o.o., Zagreb, „C“ j.d.o.o., Zagreb i „D10“, Zagreb

Finka Ozar Kiž iz Slovenije, Brežice, Kišlova 4, OIB:75375375353 odgovorna osoba u slijedećim društvima:

„A“ d.o.o., Zagreb, „B“ j.d.o.o., Zagreb

Kontrola se vrši u društvima „A“ d.o.o. i „B“ j.d.o.o. iz Zagreba. Upisana osnovna djelatnost društva „A“ d.o.o. je trgovina na veliko mesom i mesnim proizvodima, jajima. Uvidom u VIES bazu utvrđeno je da slovensko društvo „D“ d.o.o., PDV-ID broj³¹:SI99988801 u 2018. godini iskazao isporuku dobara prema društvu „A“ d.o.o. u ukupnom iznosu od 2.332.810,74 kn. Društvo „A“ d.o.o. nije prijavilo stjecanje od strane slovenskog društva kroz PDV i PDV-S³² obrasce. Nadalje, uvidom u VIES bazu utvrđeno je da su prema društvu „A“ d.o.o. isporuke dobara iskazala i slovenska društva „D2“ d.o.o., PDV-ID broj:SI88822297, „D3“ d.o.o., PDV-ID broj:SI77788882, „D4“ d.o.o., PDV-ID broj:44455566 u kojima je odgovorna osoba Dalibor M. za kojeg postoji osnovana sumnja da sudjeluje u poreznim prijevarama na području Hrvatske i Slovenije, te društva „G“ d.o.o. PDV-ID broj:SI1122233 i „G1“ d.o.o., PDV-ID broj:SI22233322 u kojima je odgovorna osoba Matej Kiž.

Osnovna djelatnost društva „B“ j.d.o.o. je nespecijalizirana trgovina na veliko. Uvidom u VIES bazu utvrđeno je da je slovensko društvo „DM1“ d.o.o., PDV-ID broj:SI33322111 u 2018. godini iskazalo isporuku dobara prema društvu „A“ d.o.o. u ukupnom iznosu od 2.402.105,89 kn, dok uvidom u Informatički sustav Porezne uprave (dalje u tekstu: ISPU) utvrđeno je da društvo „B“ j.d.o.o. nije prijavilo stjecanje od strane slovenskog društva kroz PDV i PDV-S obrasce. Nadalje, uvidom u VIES bazu utvrđeno je da su prema društvu „B“ j.d.o.o. isporuke dobara iskazala i slovenska društva „D2“ d.o.o., PDV-ID broj:SI66655544 i „D3“ d.o.o., PDV-ID broj:SI66622233 u kojima je odgovorna osoba Dalibor M. za kojeg postoji osnovana sumnja da sudjeluje u poreznim prijevarama na području Hrvatske i Slovenije.

³¹ Puni naziv PDV-ID broja je PDV identifikacijski broj koji se dodjeljuje na zahtjev obveznika u Poreznoj upravi. Tako hrvatski porezni obveznici mogu poslovati na zajedničkom tržištu, odnosno mogu stjecati dobra te primati ili obavljati usluge unutar EU. Porezna uprava razmjenjuje podatke o PDV-ID broju sa drugim državama članicama EU putem VIES sustava. PDV-ID broj se sastoji od predznaka HR i OIB-a.

³² PDV-S obrazac služi za prijavu stjecanja dobara i primljenih usluga iz drugih država članica EU

Izvršen je uvid u OIB sustav, pregledani su dostavljeni URA³³ obrasci, te je utvrđeno da je društvu „B“ j.d.o.o. iz Zagreba najveći dobavljač na domaćem tržištu povezano društvo „A“ d.o.o. iz Zagreba, a da je društvu „C“ j.d.o.o. iz Zagreba najveći dobavljač na domaćem tržištu povezano društvo „B“ j.d.o.o.

Navedeni primjer je primjer kontrole putem VIES baze podataka, kontrole obrazaca URA, te se na taj način došlo do povezanih društava i odgovornih osoba. Suradnjom unutar Porezne uprave, nadležnih Ispostava se vrši daljnje postupanje u smislu da se suspendira korištenje PDV-ID broja (ukoliko ga društvo ima dodijeljeno) te se daje prijedlog za vezani nadzor svih društava. Osnovni problem je to što postupci traju vrlo dugo i takva društva obično „nestaju“.

5.1.2 Utaja poreza prodajom rabljenih vozila, Izvor: objava Porezne uprave na Internet stranicama Porezne uprave, 11. ožujka 2020.

„Nakon provedene financijske istrage Samostalni sektor za financijske istrage Središnjeg ureda Porezne uprave podnio je Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta kaznenu prijavu protiv 13 fizičkih i 7 pravnih osoba zbog osnovane sumnje da su počinile kazneno djelo utaje poreza ili carine i pomaganja u utaji poreza ili carine u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 256. stavka 1. i 3. Kaznenog zakona³⁴ u vezi članka 329. st. 1. t. 4. Kaznenog zakona (Narodne novine br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18) i članka 52. Kaznenog zakona, krivotvorenja službene ili poslovne isprave u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 279. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona u vezi članka 329. stavak 1. točke 2. Kaznenog zakona, krivotvorenja isprave iz članka 278. stavka 1. i 3. Kaznenog zakona a u vezi članka 329. stavak 1. točke 2. Kaznenog zakona i članka 52. Kaznenog zakona.³⁵

Utvrđeno je postojanje osnovane sumnje da su prijavljene osobe u razdoblju od studenoga 2017. do travnja 2019. godine prilikom unosa rabljenih automobila iz drugih država članica EU temeljem nevjerodostojnih isprava izbjegavali plaćanje poreza na dodanu vrijednost na način da su prilikom prodaje automobila krajnjim kupcima neosnovano primijenili poseban postupak

³³ URA Ulazni računi koji se elektronskim putem dostavljaju Poreznoj upravi

³⁴ <https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon>; Kazneni zakon NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, pristupano dana 18. listopada 2020.

³⁵ Izvor: <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Vijest.aspx?NewsID=2863&List=Vijesti>, pristupano dana 18. listopada 2020.

oporezivanja marže umjesto redovnog postupka oporezivanja s iskazanim porezom na dodanu vrijednost.

Takvim postupanjem protivno propisima Republike Hrvatske došlo je do umanjjenja porezne obveze po osnovi PDV-a u najmanjem iznosu od 5.493.761,47 kn.“

O gore navedenom slučaju napisan je članak u Međimurskim novinama u kojem je navedeno da je na konferenciji za medije Policijske uprave međimurske gdje su bili predstavnici carine, porezne uprave i policije, te je prezentirana realizacija višemjesečnog, opsežnog i zahtjevnog kriminalističkog istraživanja kaznenih djela iz domene gospodarskog i organiziranog kriminaliteta. U opisanom slučaju sudjeluje više počinitelja u sklopu zločinačkog udruženja koje je počinilo više kaznenih djela utaje poreza ili carine, krivotvorenja isprava, krivotvorenja službene ili poslovne isprave.

Osumnjičeni su preko nekoliko trgovačkih društava vršili nabavku vozila od stranih dobavljača, prodajući ih na domaćem tržištu. Nabavljala su se rabljena vozila na području Njemačke od pravnih osoba obveznika PDV-a, a za koje su kao dobavljače navodili fiktivna trgovačka društva. Koristila se krivotvorena dokumentacija u kojoj su lažno prikazivani izvorni dobavljači, te su izdavanjem nevjerodostojnih računa umanjivali obveze plaćanja poreznih obveza. Sumnja se da su takvim radnjama, a u cilju stjecanja značajne protupravne imovinske koristi oštetili državni proračun Republike Hrvatske za najmanje 5.500.000,00 kn, te da su na ime razlike između nabavne cijene predmetnih vozila i cijene koju su ostvarili njihovom prodajom krajnjim kupcima, stekli nepripadnu imovinsku korist od 3.500.000,00 kn.

Protiv osumnjičenika i trgovačkih društava podnesene su kaznene prijave USKOK-u³⁶ zbog počinjenja kaznenih djela utaje poreza ili carine, krivotvorenja isprava, službene i poslovne dokumentacije. Također je radi osiguranja i naplate štete oduzeto 25 vozila, te određena količina domaćeg novca.³⁷

³⁶ USKOK je skraćeni naziv za Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta., <http://www.dorh.hr/Default.aspx?sec=607>, pristupano dana 18. listopada 2020.

³⁷ Izvor: <https://www.mnovine.hr/medimurje/crna/akcija-marza-uhiceno-13-osoba-i-oduzeto-25-vozila>, pristupano dana 18. listopada 2020.

5.1.3 PDV prijevarena s automobilima, Izvor: objava Porezne uprave na Internet stranicama Porezne uprave:

„22.11.2019.

Otkrivena nova organizirana PDV prijevarena s automobilima

Nakon provedene financijske istrage Samostalni sektor za financijske istrage Središnjeg ureda Porezne uprave podnio je Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta kaznenu prijavu protiv više fizičkih i pravnih osoba zbog osnovane sumnje da su počinile kazneno djelo utaje poreza ili carine i pomaganja u utaji poreza ili carine iz članka 256. stavka 1. i 3. Kaznenog zakona u vezi članka 329. st. 1. t. 4. Kaznenog zakona (Narodne novine br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18).

Utvrđeno je postojanje osnovane sumnje da su prijavljene osobe u razdoblju 1. siječnja 2017. – 30. rujna 2019. ustrojile i vodile mrežu trgovačkih društava u cilju izbjegavanja plaćanja obveze PDV-a s osnove nabave i prodaje osobnih automobila, na način da nisu prijavile cjelokupno stjecanje dobara iz drugih država članica EU kao i prodaju istih na domaćem tržištu, te su neosnovano umanjivale iskazane obveze PDV-a s odbitkom pretporeza temeljem nevjerođostojnih isprava, čime su oštetile državni proračun za ukupno 26.230.112,17 kn.“³⁸

5.1.4 „Nestajući trgovac“

Sljedeći primjer PDV prijevare otkriven je preko društva „VTTI“ D.O.O. iz Samobora, Vrh 1, OIB:55522266633. Za navedeno društvo nisu redovito dostavljana sva potrebna izvješća, pa tako ni PDV obrasci, a oni koji su bili predani imali su računске pogreške ili za stjecanja nisu predani PDV-S obrasci. Radi navedenih nepravilnosti započeta je kontrola obveznika u smislu predanih obrazaca, te provjera svih podataka koji su Ispostavi Porezne uprave dostupni. To između ostalog podrazumijeva provjeru prijavljene adrese firme, a koja je bila prijavljena na adresi gdje se nalazio samo vinograd, znači, nije bilo nikakvog poslovnog prostora. Izvršena je provjera odgovorne osobe koja je državljanin Srbije, a adresu u RH imao je prijavljeno kod starije osobe u Zagrebu. Zbog neobične adrese poslovanja kao i boravka odgovorne osobe posumnjalo se u poslovanje navedenog društva, te je zatražen nadzor poslovanja.

³⁸ <https://www.porezna-uprava.hr/Lists/Vijesti/Vijest.aspx?ID=2758>, pristupano dana 16. listopada 2020.

Registrirana djelatnost trgovačkog društva „VITTI“ D.O.O. iz Samobora je ostala trgovina na malo novom robom u specijaliziranim prodavaonicama. Društvo je upisano u sustav PDV-a, imao je dodijeljen PDV-ID broj na zahtjev obveznika, a koji mu je suspendiran zbog sumnje na sudjelovanje u poreznim prijevarama. Društvo nema zaposlenih radnika. Neposrednim opažanjem utvrđeno je da se na adresi koja je upisana kao poslovno sjedište društva, nalazi napuštena obiteljska kuća u kojoj nitko ne stanuje i nema istaknut naziv poduzeća. Svaki pokušaj inspektora Porezne uprave da dostave potrebne obavijesti, te da se zatraži potrebna dokumentacija, je neuspješan kao i kontakt sa odgovornom osobom. Budući je odgovorna osoba odbila sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za oporezivanje na način da nije dao obavijesti i nije predočio poslovnu dokumentaciju na zahtjev poreznog tijela, nije imenovao osobu koja će to raditi u njegovo ime, porezni obveznik je počinio prekršaj po članku 109. stavku 1. Općeg poreznog zakona³⁹.

Nadzorom je utvrđeno da je obveznik u PDV prijavama iskazivao značajne iznose isporuka, kao i stjecanje dobara unutar EU, a koje su mu obavili porezni obveznici sa sjedištem u Europskoj uniji. Kako je obveznik odbio sudjelovati u poreznom nadzoru, tijekom nadzora prikupljena je poslovna dokumentacija od banaka i kupaca poreznog obveznika. Prema izvodima banke uplate novčanih sredstava vršene su od dva kupca. Sveukupno za razdoblje 2015.god. izvršene uplate iznose 35 miliona kuna, a isplate navedenog iznosa su izvršene u inozemstvo u nekoliko firmi. Provjerom dokumentacije kupaca utvrđeno je da su računi izdani od „VITTI“ D.O.O. iz Samobora izdani za pšenicu, kukuruz, trupce hrast, gnojiva, božićni aranžmani. Najveći kupac poreznog obveznika „AA“ d.o.o. iz Samobora na traženje Porezne uprave nije dostavio nikakvu dokumentaciju što znači da je odbio sudjelovati u poreznom nadzoru. Nadzorom društva „AA“ d.o.o. utvrđeno je da na adresi koja je prijavljena kao poslovno sjedište nema istaknutog naziva tvrtke, te odgovorna osoba nije dostupna.

Prethodno opisane činjenice karakteristična su glavna obilježja sudionika kružnih prijevara u području PDV-a. Nadzorom porezne uprave spomenutih društava utvrđeno je da su između spomenutih društava uspostavljeni odnosi uobičajeni za način na koji se odvijaju porezne prijevare.

Iskazana stjecanja dobara unutar EU u PDV obrascima obveznika VITTI D.O.O. i prema podacima u PDV-S obrascima odnosila su se na isporučitelja „PO“ iz Mađarske, i „SN“ d.o.o

³⁹ Opći porezni zakon NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20, <https://www.zakon.hr/z/100/Op%C4%87i-porezni-zakon>, pristupano dana 18. listopada 2020.

iz Slovenije a vrijednost tih dobara je oko 35 mil.kn. Za navedena društva izvršen je uvid u VIES bazu za razmjenu podataka o PDV-u između država članica EU o prometu dobara i usluga unutar EU. Izvršeno je usklađivanje podataka iskazanih u prijavama PDV i PDV-S obrascima s podacima iz VIES sustava, te su utvrđene razlike.

Glavno obilježje prijevare u području PDV-a je nestajući trgovac, poduzeće koje se koristi za stvaranje privida stvarnog obavljanja transakcija unutar lanca trgovanja, čija je glavna svrha nezakonito stjecanje dobiti od PDV-a koji se obračunava na slijedeću transakciju. Karakteristike nestajućeg trgovca su da ne odgovara na obavijesti o poreznom nadzoru, njegove pravne zastupnike nije moguće pronaći, njegova službena adresa je iz usluge, ne obavlja jasnu gospodarsku djelatnost, poduzeće uglavnom nema poslovne imovine niti poslovnog prostora, na prijavama PDV-a, ako ih uopće podnosi, iskazuje lažne podatke i ne dostavlja pripadajuću dokumentaciju. Obično su to novoosnovana poduzeća ili ponovo aktivirana neaktivna poduzeća. Namjera sudionika u prijevari – nestajućeg trgovca je okoristiti se neplaćanjem PDV-a ili omogućavanjem odbitka PDV-a drugim osobama, u cilju ostvarenja prava na povrat ili umanjenja iznosa PDV-a koji treba platiti. Iz navedenog primjera društvo „VITTI“ d.o.o. ima sva obilježja sudionika u kružnim prijevarama PDV-a kao nestajući trgovac koji izdavanjem računa omogućava drugim osobama, svojim kupcima, a preko njih i ostalim sudionicima u prijevornom lancu trgovanja pravo na odbitak pretporeza. Navedenom poreznom obvezniku opisanim poreznim nadzorom utvrđena je obaveza plaćanja PDV-a oko 20 mil.kn, a vrlo važno je napomenuti da se navedena obaveza PDV-a neće moći naplatiti jer na računu takvih društava nema više novaca, te nemaju nikakvu imovinu.

5.1.5 Izbjegavanje ulaska u sustav PDV-a

Česta PDV prijevara je izbjegavanje ulaska u sustav PDV-a. Iako je upravo zbog takvih prijevara došlo do promjene u Zakonu, u smislu da se unutar godine, čim se prijeđe prag transakcija viših od 300.000,00 kn, u sljedećem razdoblju obveznik je obavezan ući u sustav PDV-a, a ne kao što je to bilo prije propisano, da nakon proteka godine u kojoj su ostvarene transakcije u višem iznosu od 300.000,00 kn treba ući u sustav PDV-a, nailazi se na poduzetnike koji nakon navedenog prijelaza praga, prestaju poslovati – stavljaju firmu u „mirovanje“, te otvaraju nova društva i to najčešće jednostavna društva koja imaju minimalan početni kapital. Mali porezni obveznik koji se bavi ugostiteljskom djelatnošću čim prijeđe propisani prag za obavezan ulazak u sustav PDV-a otvara novo jednostavno društvo, dok prvotno društvo prestaje raditi. Kod ovakvih vrsta prijevara trebala bi biti veća suradnja, provjera i usklađenost podataka

između Trgovačkog suda koji registrira otvaranje novih društava, kao i Porezne uprave. U ugostiteljskoj djelatnosti vrlo česta vrsta prijevare je u smislu neizdavanja računa ili izdavanja neispravnih računa.

5.1.6 Primjer ne prijavljivanja stjecanja unutar EU-a i zloupotrebe posebnog postupka oporezivanja marže

U primjeru se opisuje zloupotreba PDV-ID broja i posebnog postupka oporezivanja marže, te način rada Porezne uprave prilikom kontrole poslovanja poreznih obveznika, administrativne suradnje unutar država članica EU i otkrivanje moguće prijevare obračuna i naplate PDV-a, te upozorenje i suradnja između nadležnih Ispostava Porezne uprave.

Porezna uprava, Služba za nadzor izvršila je provjeru poreznog obveznika „AA“ d.o.o., OIB:1111111111 iz Zagreba, Zagrebačka 1, temeljem administrativne suradnje između zemalja članica EU (polje koje se bavi PDV prijevarama u području automobila, brodova i aviona). Uvidom u VIES bazu podataka utvrđeno je da je prema navedenom poreznom obvezniku njemačko društvo E.E.SCHAFT mbH DE999999999 iskazalo isporuku dobara u ukupnom iznosu od 200.287,25 kn.

Uvidom u Informacijski sustav Porezne uprave (ISPU) utvrđeno je da je obveznik „AA“ d.o.o. predao Prijave PDV-a ali u kojima nije iskazao nikakve isporuke niti stjecanja dobara iz EU.

„AA“ d.o.o. je osnovan 01.06.2017. godine., u Registar obveznika PDV-a upisan je 07.06.2017. godine, PDV-ID broj je aktiviran 06.07.2017. godine. Prema Sudskom registru direktor društva je Boris P., OIB:32188899911 iz Zagreba, Konac put 5 (isti je bio direktor i u brisanom društvu „IP“ j.d.o.o., OIB:2222222222), a uvidom u Sudski registar vidljivo je da je u navedenom brisanom društvu bio direktor i Ivica Ž., OIB:3333333333 iz Velike Gorice, Stankova 12, koji je direktor u više brisanih i stečajem zatvorenih društava:

- „LP“ j.d.o.o. u stečaju, OIB:44444444444, stečaj okončan u 4./2016, godine
- „IA“ j.d.o.o. u stečaju, OIB:55555555555, stečaj okončan u 6./2020. godine
- „IG“ d.o.o. u stečaju, OIB:66666666666, stečaj okončan u 5./2018. godine
- „M“ j.d.o.o. u stečaju, OIB:77777777777, stečaj okončan u 8./2020, godine
- „IT“ d.o.o., OIB:88888888888, (nadležnost Porezne uprave, Ispostave Sisak) osnovan 27.11.2019. godine, u Registru obveznika PDV-a od 18.05.2020. godine, isporuke po kumulativu PDV prijava od 5. do 7. mjeseca 2020. godine iznosi 33.500,00 kn, a promet po žiro računu u 2020. godini iznosi 1.829.649,09 kn.

- „GR RENT A CAR“ d.o.o., OIB:9999999999, (nadležnost Porezne uprave, Ispostave Velika Gorica) osnovan 22.05.2020. godine, u Registru obveznika PDV-a od 13.08.2020. godine, prijava PDV-a za 8.mjesec 2020. god. predana sa 0,00 kn , a promet na žiro računu iznosi 26.000,00 kn

Ispostave PU Velika Gorica i Sisak su upozorene da društvima „IT“ d.o.o. i „GR RENT A CAR“ d.o.o. ne dodjeljuju PDV-ID broj bez dodatnih provjera i praćenja obveznika (vrsta djelatnosti, podaci o poslovnim i skladišnim prostorima, podnošenje poreznih prijava, plaćanje duga, poslovanje preko žiro računa, praćenje VIES baze podataka i dr.), jer postoji velika sumnja na osnivanje istih radi prijevarenih aktivnosti.

Promet po žiro računu društva „AA“ d.o.o. u 2020.god. iznosi svega 16.548,15 kn, iz čega proizlazi da isti ne posluje preko žiro računa. Društvu „AA“ d.o.o. upućen je poziv za dostavu dokumentacije i da iskaže stjecanja dobara iz EU, a riječ je o automobilima, te da dostavi podatke o zalihama odnosno o prodaji istih.

Ukoliko se navedeno društvo ne odazove, nadležna Ispostava PU u svrhu suzbijanja daljnjeg sudjelovanja u poreznim prijevarama, treba kao mjeru ukinuti PDV-ID broj, sukladno članku 77. stavku 7. Zakona, te članku 156. stavku 5. Pravilnika, treba izdati rješenje o osiguranju naplate pljenidbom i zabranom raspolaganja novčanim sredstvima, sukladno članku 171. OPZ-a, te treba obveznika ispisati iz Registra obveznika PDV-a, sukladno članku 186. stavku 5. Pravilnika.

Provjerom njemačkog dobavljača E.E.SCHAFT mbH DE999999999 u VIES bazi podataka vidljivo je da je isti u 2020. godini iskazivao isporuke i drugim društvima u RH, koja također nisu prijavila stjecanje u svojim poreznim prijavama. Društvo „VV“ j.d.o.o., OIB:9992224422 iz Zaprešića, nadležna Ispostava Zaprešić, ukupni iznos stjecanja je 216.086,36 kn, nije podnio sve potrebne porezne prijave, te mu je ukinut PDV-ID broj. Sljedeće društvo je „LI“ d.o.o., OIB:55566611178 iz Zagreba, nadležna Ispostava PU Novi Zagreb, od njemačkog društva ima stjecanje u iznosu od 165.169,51 kn, podnosi PDV prijave, ali ne iskazuje stjecanja navedenog dobavljača. „BP“ d.o.o., OIB:66677711163 iz Zagreba, nadležna Ispostava Medveščak, ima stjecanje u iznosu od 178.666,28 kn, ne podnosi redovno PDV prijave, te mu je suspendiran PDV-ID broj.

Provjerom navedenih poreznih obveznika utvrđeno je da su isti izdavali račune s PDV-om, a da ne podnose porezne prijave. Najznačajnije iznose iskazao je „BP“ d.o.o. raznim kupcima u ukupnom iznosu oko 12.000.000,00 kn, Nadležne ispostave za te kupce, se

obavještavaju, te se predlaže poduzimanje mjera u svrhu suzbijanja daljnjeg sudjelovanja u poreznim prijevarama, odnosno da se ukine PDV-ID broj, donese rješenje o osiguranju naplate pljenidbom i zabranom raspolaganja novčanim sredstvima i ispišu se iz sustava PDV-a.

Iz svega navedenog postoji sumnja u prijevare radnje, te se vrši kontrola podataka kod poreznog obveznika „VV“ j.d.o.o. iz Zaprešića koji ima jednog zaposlenog radnika, a to je Ivica Ž. iz Velike Gorice. Nadzorom je utvrđeno da društvo „VV“ j.d.o.o. nije povezano ni sa jednim trgovačkim društvom, ali je pregledom poslovnih knjiga i poslovne dokumentacije utvrđeno da je njegovo poslovanje nastavak istog obrasca poslovanja trgovačkih društava koja su bila u vlasništvu njegova zaposlenika – Ivica Ž. iz Velike Gorice, a koja su se bavila istom djelatnošću – trgovina rabljenih motornih vozila. Ivica Ž. je bio vlasnik i odgovorna osoba u društvima koja su od strane Službe za nadzor PU detektirana kao društva koja su sudjelovala u poreznim prijevarama. Poreznim nadzorima obavljenim kod navedenih društava utvrđeno je da je Ivica Ž. u ime tih društava kupcima ispostavljavao račune uz primjenu posebnog postupka oporezivanja marže iako je znao da su navedena društva stjecala rabljena vozila od isporučitelja iz drugih država članica EU koji primjenjuju redovni postupak oporezivanja, slijedom čega je kao odgovorna osoba u navedenim društvima svjesno izbjegavao plaćanje poreza na dodanu vrijednost na prodaju rabljenih motornih vozila u RH. Na temelju svega navedenog, postoji sumnja da nakon ukidanja i suspenzije PDV-ID broja kod navedenih društava, i onemogućavanje osnivaču i direktoru Ivici Ž. stjecanja rabljenih vozila iz EU bez plaćanja PDV-a na stjecanja iz EU, Ivica Ž. sada u svojstvu zaposlenika novoosnovanog društva „VV“ j.d.o.o. nastavlja djelatnost trgovine rabljenih motornih vozila po istom obrascu poslovanja s ciljem izbjegavanja prijavljivanja i plaćanja PDV-a.

Od poreznog obveznika „VV“ j.d.o.o. zatražena je dokumentacija o stjecanju rabljenih motornih vozila od isporučitelja iz drugih država članica EU, ali je dostavljena dokumentacija nepotpuna te se ne može pratiti robni tijek besporezno stečenih rabljenih vozila po vrsti i šasiji. Usporedbom računa o stjecanju vozila koje je porezni obveznik dostavio prilikom registracije rabljenih vozila te računa o stjecanju tih istih vozila, kod dijela rabljenih vozila utvrđena je zlouporaba posebnog postupka oporezivanja marže jer je porezni obveznik prilikom prodaje besporezno stečenih rabljenih vozila primijenio posebni postupak oporezivanja marže a ne redovan postupak oporezivanja, sa PDV-om.

Iz svega navedenog vidljivo je da društvo „VV“ j.d.o.o. nije iskazivalo stjecanje dobara (u iznosu od 1.608.889,72 kn), da je kod dijela rabljenih vozila utvrđena zlouporaba posebnog

postupka oporezivanja marže jer je porezni obveznik prilikom prodaje besporezno stečenih rabljenih vozila primijenio posebni postupak oporezivanja marže a ne redovan postupak oporezivanja sa PDV-om, da je, sada zaposlenik navedenog društva, Ivica Ž. bio odgovorna osoba kod drugih društava u kojima je utvrđen isti obrazac poslovanja kojim se izbjegava prijavljivanje i plaćanje PDV-a, da je odgovorna osoba u „VV“ j.d.o.o. Vedran G., OIB:12123434597 nedostupna, ne odaziva se na pozive, ne dostavlja traženu dokumentaciju, jednako kao što je bio slučaj i sa odgovornom osobom Ivicom Ž. , te na sjedištu društva nema vidljivih poslovnih aktivnosti. Zbog svega navedenog postoji osnovana sumnja da „VV“ j.d.o.o. zloupotrebljava PDV-ID broj i da sudjeluje u poreznim prijevarama, te Porezna uprava temeljem članka 77. stavka 7. Zakona može ukinuti PDV-ID broj, što je i učinjeno.

Iz navedenih primjera vidljivo je da su prijevare vrlo usko povezane uz mogućnost osnivanja novih društava i to vrlo često osnivanje jednostavnih trgovačkih društava za koje je potreban mali početni kapital, odnosno 10,00 kn Također, ista osoba koja je već imala trgovačko društvo ili društva i bila je odgovorna osoba u tim društvima za koja je pokrenut stečaj ili su brisana, te su ostala dugovanja koja se ne mogu naplatiti.

„Jedan od načina rješavanja fenomena PDV prijevara predstavljaju strukturalne promjene sustava oporezivanja. U tom cilju Vijeće EU-a može ovlastiti svaku državu članicu za uvođenje posebnih mjera koje odstupaju od odredaba Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu PDV-a (u nastavku teksta: Direktiva 2006/112/EZ) kako bi se pojednostavnio postupak naplate PDV-a i spriječila porezna utaja ili izbjegavanje plaćanja poreza.“⁴⁰

⁴⁰ Članak 395. Direktive Vijeća 2006/112/EZ

6 ZAKLJUČAK

PDV je obvezna vrsta poreza na promet za članice EU. Njime se oporezuje konačna potrošnja dobara i usluga. Ubraja se u neizravne poreze jer potrošači ne plaćaju porez izravno državi, već se plaća u fazama procesa proizvodnje i raspodjele. Obračun i naplata PDV-a ima veliki utjecaj na prihod državnog proračuna, stoga je iznimno važno da njegov obračun bude transparentan. Iako se ulažu veliki naponi, pa tako postoje administrativne suradnje između država članica EU, te kontrole na području PDV-a, teško je pratiti maštovitost organiziranog kriminala. Porezne uprave kontinuirano provode mjere za otkrivanje trgovačkih društava koje sudjeluju u poreznim prijevarama i omogućuje se rano otkrivanje prijevara kroz VIES sustav te sustav EUROFISC.⁴¹

Međutim, teško je pratiti sve nove mogućnosti i maštovitost prijevarnih radnji trgovačkih društava, te je najveći problem to što se prijevare u pravilu otkriju prekasno i kada je državni proračun u vidu obračuna i plaćanja PDV-a već oštećen. Na Internet stranicama Porezne uprave objavljuju se upozorenja o PDV prijevarama kako bi drugi obveznici bili upoznati, te kako bi se zaštitili od nezakonitih radnji i gubitaka.

Veliki je problem što je omogućeno osnivanje trgovačkog društva uz minimalni početni kapital, bez provjere adrese sjedišta koja se prijavljuje, kao i bez provjere odgovorne osobe i vlasnika. Upravo time što Trgovački sud, sukladno Zakonu o trgovačkim društvima („Narodne novine“ br. 40/19)⁴², koji je nadležan za registraciju trgovačkih društava prilikom registriranja trgovačkog društva ne vrši navedene provjere podataka, omogućeno je da se na istoj adresi sjedišta registrira više društava najčešće bez konkretnog poslovanja. Također, ne vrši se nikakva kontrola osoba koje osnivaju trgovačka društva i omogućeno je da osoba koja ima već „nestala“ društva ponovo osnuje novo društvo. Česte promjene adrese sjedišta trgovačkog društva, te promjene vlasnika su jedni od pokazatelja da se žele prikriti određeni podaci i da takva društva s vremenom „nestaju“. Porezna uprava na svojim Internet stranicama upozorava da su upravo nestajući, nepostojeći trgovci (ne prijavljuju ili ne plaćaju zaračunati i prijavljeni PDV) organizatori PDV prijevara te da su ujedno i najopasniji. Takva društva izravno krađu novac iz državnog proračuna i time umanjuju kvalitetu javnih usluga.

⁴¹ Mreža za brzu razmjenu ciljanih informacija država članica EU-a, Izvor: Porezni vjesnik, 12/2013, Uloga EUROFISC-a u borbi protiv prijevara s PDV-om, Marijana Radusin Lipošinić, <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/12/radusin.pdf>, pristupano dana 27. listopada 2020.

⁴² Zakon o trgovačkim društvima („NN“ br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19)

Uz sva nastojanja da se vrši veća kontrola unutar država članica EU, te su uvedene kontrole i administrativne suradnje unutar istih uvođenjem kontrole kroz VIES sustav, EUROFISC, obvezu podnošenja osim PDV obrazaca, PDV-S, ZP obrazaca preko kojih se povezuje i kontrolira poslovanje unutar EU, iz primjera i u praksi se zaključuje da su najopasnija upravo nestajuća trgovačka društva, te da bi rješenje bilo u većoj kontroli prilikom osnivanja trgovačkih društava i kontroli osoba koje ih osnivaju. Kao što je već rečeno, omogućeno je osnivanje jednostavnih društava sa malim početnim kapitalom i ideja je, u smislu da se poduzetnicima omogući brži, lakši i jeftiniji početak poslovanja sasvim dobra i pozitivna, ali za uređeniji sustav gdje se upravo takav propis neće iskorištavati za kriminalne radnje i izbjegavanje odgovornosti. Navedeno će se događati sve dok odgovorne osobe u pojedinim društvima neće odgovarati za prekršaje vlastitom imovinom.

7 LITERATURA

7.1 KNJIGE

1. Kliska, S. i Santini, G. (2006). Vodič za razumijevanje poreza. Zagreb: Rifin
2. Šimurina, N., Dražić Lutilsky, I., Barbić, D., Dragija Kostić, M. (2018). Osnove porezne pismenosti. Zagreb: Narodne novine
3. Cinotti, K., Garofulić, A., Mioč, P., Grubelić, M. (2012). Kako se pripremiti za nadzor Porezne uprave. Zagreb: Cinotti savjetovanje
4. Kalčić, R., Cvitić, L., Tomić, I., Oštrec Čunčić, Š. (2019). Vodič kroz Europske direktive o Porezu na dodanu vrijednost, Zagreb: Institut za javne financije
5. Tomić Dukši, I., Oštrec Čunčić, Š. (2020). Porez na dodanu vrijednost s komentarom, Zagreb: Institut za javne financije

7.2 ČASOPISI I GLASILA

1. Kalčić, R., Tomić, I., Oštrec Čunčić, Š., Novosti u Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, Porezni vjesnik, 1/2020
2. Pravni vjesnik, Izvorni znanstveni rad, Sonja Cindori, Ana Zakarija, objavljeno 18. studeni 2016.,

7.3 INTERNETSKI IZVORI

1. <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/111221-lisabonski-prociscena.pdf>, pristupano dana 27. listopada 2020.
2. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0112&from=SV>, pristupano dana 27. listopada 2020.
3. https://www.veleri.hr/files/datotekep/nastavni_materijali/k_poduzetnistvo_2/2%20-%20PRORA%20C4%20CUN.pdf, pristupano dana 13. listopada 2020.
4. https://mfin.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Informacije_za_gradane//Polugodisnji%20izvjestaj%20o%20izvršenju%20Drzavnog%20proracuna%20RH%20za%20prvo%20polugodiste%202020.%20-%20vodic%20za%20gradane.pdf, pristupano dana 13. listopada 2020.
5. <https://faktograf.hr/2020/05/07/na-najizdasnijem-porezu-pdv-u-drzava-u-ovoj-godini-gubi-121-milijardu-kuna/>, 7. svibnja 2020., Gabrijele Galić, pristupano dana 13. listopada 2020
6. <https://texel.hr/blog/pdv-kruzne-prijevare-se-zastiti-gubitaka/>, pristupano dana 15. listopada 2020

7. <https://www.zakon.hr/z/1021/Op%C4%87a-uredba-o-za%C5%A1titi-podataka---Uredba-%28EU%29-2016-679>, pristupano dana 15. listopada 2020.
8. <https://texel.hr/blog/pdv-kruzne-prijevare-se-zastiti-gubitaka/>, pristupano dana 15. listopada 2020.
9. <https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon>; Kazneni zakon NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, pristupano dana 18. listopada 2020.
10. <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Vijest.aspx?NewsID=2863&List=Vijesti>, pristupano dana 18. listopada 2020.
11. <http://www.dorh.hr/Default.aspx?sec=607>, pristupano dana 18. listopada 2020.
12. <https://www.mnovine.hr/medimurje/crna/akcija-marza-uhiceno-13-osoba-i-oduzeto-25-vozila>, pristupano dana 18. listopada 2020
13. <https://www.porezna-uprava.hr/Lists/Vijesti/Vijest.aspx?ID=2758>, pristupano dana 16. listopada 2020.
14. <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/12/radiusin.pdf>, pristupano dana 27. listopada 2020.
15. <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2013/11/horvat.pdf>, pristupano dana 08. studenog 2020.
16. Opći porezni zakon NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20, <https://www.zakon.hr/z/100/Op%C4%87i-porezni-zakon>, pristupano dana 18. listopada 2020.

7.4 ZAKONI I PROPISI

1. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine, br. 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19)
2. Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine, br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19)

8. POPIS SLIKA I GRAFIKONA

8.1 POPIS TABLICA

Tablica 1 Prikaz prihoda državnog proračuna.....	14
Tablica 2 Pregled ostvarenih prihoda u razdoblju od siječnja do kolovoza 2020. godine	16

8.2 POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1	17
-------------------------	----

IZJAVA

Izjava o akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: SNJEŽANA KOMERIČKI
Matični broj studenta: 0234060783
Naslov rada: PDV PRIJEVARE I UTJECAJ NA DRŽAVNI PRORAČUN

Svojim potpisom jamčim:

Da sam jedina autorica ovog rada.

Da su svi korišteni izvori, kako objavljeni, tako i neobjavljeni, adekvatno citirani i parafrazirani te popisani u bibliografiji na kraju rada.

Da ovaj rad ne sadrži dijelove radova predanih na Veleučilište Baltazar Zaprešić ili drugim obrazovnim ustanovama.

Da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je dobio nastavnik.

Potpis studenta
